

ZPS-3.431.3.1.2022.ML

**PROTOKÓŁ KONTROLI KOMPLEKSOWEJ
przeprowadzonej w dniach 5-9 września 2022 r.
w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Białogardzie**

Jednostka kontrolowana: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
w Białogardzie

Adres: 78-200 Białogard, ul. Krótka 1

Numer Identyfikacyjny Jednostki: 003801491

Numer Identyfikacji Podatkowej: 672-129-62-12

Podmiot prowadzący: Burmistrz Białogardu

Kontrolę przeprowadzili:

- Małgorzata Lewińska – główny specjalista Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie Delegatura w Koszalinie,
- Marta Karbowskiak – inspektor wojewódzki Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie Delegatura w Koszalinie

na podstawie upoważnienia Wojewody Zachodniopomorskiego Nr 49/2022 z dnia 11 sierpnia 2021 r. Kontrolerzy złożyli oświadczenia o braku okoliczności uzasadniających wyłączenie ich z kontroli.

Akta kontroli str. 1 i 19-20

Kontrolą objęto zagadnienia dotyczące sposobu realizacji zadań określonych w ustawie o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r., poz. 901) realizowanych przez gminę w okresie od dnia 01 stycznia 2021 r. do dnia kontroli.

Kontrolą objęto następujące zagadnienia:

- struktura organizacyjna ośrodka pomocy społecznej,
- stan zatrudnienia i kwalifikacji osób zatrudnionych,
- ogólne założenia polityki społecznej gminy,
- tryb przyznawania świadczeń z pomocy społecznej (świadczenia pieniężne), w tym: prawidłowość kwalifikowania do poszczególnych rodzajów świadczeń, sposób przygotowania dokumentacji stanowiącej podstawę do przyznania świadczeń, terminowość wydawania decyzji administracyjnych i wypłacania świadczeń,
- sposób organizowania pomocy (świadczenia niepieniężne).

STRUKTURA ORGANIZACYJNA OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

Dyrektorem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białogardzie jest Pani Katarzyna Budzyła - w okresie od 3 września 2021 r. do 31 grudnia 2021 r. pełniła obowiązki Dyrektora, a od 1 stycznia 2022 r. zatrudniona jest na stanowisku Dyrektora MOPS.

Poprzednim Dyrektorem jednostki (do dnia 31 grudnia 2021 r.) była Pani Karolina Krzemińska.

Nadzór nad kontrolowaną jednostką sprawuje Burmistrz Białogardu.

Kontrolę przeprowadzono w obecności Dyrektora Ośrodka.

Jednostkę powołano na mocy Zarządzenia Nr 5/90 Naczelnika Miasta Białogardu z dnia 10 maja 1990 r. w sprawie powołania jednostki budżetowej - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Białogardzie oraz Uchwały Nr 74/96 Zarządu Miasta Białogard z dnia 4 czerwca 1996 r. zmieniającej zarządzenie w sprawie powołania jednostki budżetowej - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Białogardzie.

Statut Ośrodka wprowadzono Uchwałą Nr LXV/449/10 Rady Miejskiej Białogardu z dnia 16 czerwca 2010 r. w sprawie nadania statutu Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Białogardzie.

Regulamin Organizacyjny Ośrodka wprowadzono Zarządzeniem Nr 9/2021 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białogardzie z dnia 17 sierpnia 2021 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu organizacyjnego Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białogardzie. Zmiany w regulaminie wprowadzono Zarządzeniem Nr 1/2022 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białogardzie z dnia 17 stycznia 2022 r.

Akta kontroli str. 62-63

Nie wniesiono zastrzeżeń do zapisów zawartych w Statucie i Regulaminie Ośrodka.

Ośrodek posiada własną instrukcję kancelaryjną, wprowadzoną Zarządzeniem Nr 20/2022 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białogardzie z dnia 9 czerwca 2022 r. w sprawie zmian w instrukcji kancelaryjnej oraz jednolitym rzeczowym wykazie akt w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Białogardzie.

Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białogardzie posiada upoważnienie Burmistrza Białogardu (dołączone do akt kontroli) do prowadzenia spraw i wydawania decyzji administracyjnych. Do wymienionych spraw nie upoważniono innej osoby.

Akta kontroli str. 62-63

II. STAN ZATRUDNIENIA I KWALIFIKACJE OSÓB ZATRUDNIONYCH

W Ośrodku zatrudnionych jest 55 pracowników, w tym (w dniach kontroli) 11 pracowników socjalnych i 3 asystentów rodziny.

Miasto Białogard liczy 21.577 mieszkańców (stan wg informacji Wydziału Spraw Obywatelskich Urzędu Miasta Białogard z dnia 25 sierpnia 2022 r.).

Liczba rodzin objętych w 2020 r. pomocą Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białogardzie wynosiła 816 (zgodnie ze Sprawozdaniem MRiPS-03 z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych w naturze i usługach).

Ośrodek w dniach kontroli spełniał warunek art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej w kwestii dotyczącej zatrudnienia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2 tysiące mieszkańców.

Akta kontroli str. 104-105

Wymagania kwalifikacyjne pracowników socjalnych określa art. 116 ust. 1 oraz art. 156 ustawy o pomocy społecznej. Zgodnie z art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej osoby kierujące jednostkami pomocy społecznej powinny posiadać wykształcenie wyższe, specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej oraz co najmniej 3 letni staż pracy w pomocy społecznej. Z przedstawionych podczas kontroli dokumentów oraz zestawienia pracowników wynika, że Dyrektor oraz pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białogardzie posiadają odpowiednie, wymagane przepisami cyt. ustawy kwalifikacje.

W kontrolowanym okresie pracownicy MOPS podnosili swoje kwalifikacje poprzez uczestnictwo w szkoleniach, m.in.: „Realizacja projektów – wytyczne w zakresie działań - mieszkanie wytchnieniowe” (uczestniczyli wszyscy pracownicy socjalni – 11.01.2021 r.), „Waloryzacja świadczeń ZUS – zmiany decyzji” (uczestniczyli wszyscy pracownicy socjalni – 23.03.2021 r.), „Nowelizacja ustawy o pomocy społecznej” (uczestniczyli wszyscy pracownicy socjalni – 17.05.2021 r.), „Osoby bezdomne – kontrakt socjalny” (uczestniczyli wszyscy pracownicy socjalni – 29.09.2021 r.), „Rodzinny wywiad środowiskowy po zmianach rozporządzenia – aktualne problemy i nowości po 15 listopada 2021 r. Kontrakt socjalny jako narzędzie wsparcia i motywowania w procesie zmian” (10 pracowników – 19.10.2021 r.), „Zarządzanie stresem i radzenie sobie w sytuacjach konfliktowych w dobie COVID-19” (1 pracownik – 22.03.2021 r.), „Kierowanie, odpłatność, funkcjonowanie do domów pomocy społecznej – najnowsze zmiany przepisów dotyczących DPS w praktyce” (1 pracownik – 1.02.2021 r.), „Jak organizować usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania? Jak radzić sobie z brakiem wykwalifikowanej kadry i określonych standardów opieki? W jaki sposób kontrolować jakość wykonywanych usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych? Na czym polega dostępność tych usług w ramach programu Opieka 75+? Usługi teleopiekuńcze jako narzędzie wykonywania usług opiekuńczych.” (1 pracownik – 18.06.2021 r.), a także wiele innych, wewnętrznych.

Akta kontroli str. 97-99

W toku prowadzonych czynności kontrolnych ustalono, że wynagrodzenie zasadnicze pracowników socjalnych w dniu kontroli było wyższe od wynagrodzenia minimalnego. Zgodnie z art. 121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej pracownikowi socjalnemu zatrudnionemu w pełnym wymiarze czasu pracy w samorządowych jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, do którego podstawowych obowiązków należy świadczenie pracy socjalnej w środowisku, w tym przeprowadzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych poza siedzibą jednostki, przysługuje wypłacany co miesiąc dodatek do wynagrodzenia w wysokości 400 zł. W MOPS Białogard dodatek ten stanowi oddzielną składową i jest wypłacany łącznie z wynagrodzeniem do 28 dnia każdego miesiąca.

Akta kontroli str. 92-93

Funkcjonowanie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białogardzie

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Białogardzie mieści się w budynku własności Miasta Białogard, przekazanym Ośrodkowi w trwały zarząd na podstawie Decyzji Burmistrza Białogardu Nr GN.IV.7227/68/03 z dnia 27 marca 2003 r. w sprawie ustanowienia na rzecz Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białogardzie trwałego zarządu. Ośrodek zajmuje 24 pomieszczenia biurowe oraz składnicę akt, 2 świetlice, kuchnię oraz stołówkę, 3 magazyny i 6 pomieszczeń gospodarczych (łącznie powierzchnia użytkowa budynku wynosi 946,43 m²). Część budynku zajmuje (wynajem) Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia. MOPS w Białogardzie

wyposażony jest w odpowiedni sprzęt biurowy i komputerowy niezbędny do prawidłowej realizacji zadań. Warunki lokalowe oraz wyposażenie zapewniają sprawne funkcjonowanie jednostki.

Ośrodek pracuje z zastosowaniem sieciowego systemu informatycznego *OPIEKA* firmy ZETO Sp. z o.o. Koszalin. Konserwacją systemu oraz wprowadzaniem zmian programowych zajmuje się autor programu w ramach umowy serwisowej. Kompleksową obsługę informatyczną Ośrodka sprawuje firma zewnętrzna.

Przyznane świadczenia przekazywane są w większości na konta osobiste klientów. Wypłaty świadczeń realizowane są także w Kasie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białogardzie na podstawie przygotowanych list wypłat. Terminy wypłat świadczeń nie są wskazane w treści decyzji przyznających pomoc – podaje się informację, że będą wypłacone zgodnie z harmonogramem. Ustalony harmonogram wypłat świadczeń prezentowany jest na stronie BIP jednostki, na stronie internetowej Ośrodka, na portalu społecznościowym Facebook, a także na tablicy informacyjnej w budynku MOPS oraz jako ogłoszenie na drzwiach kasy Ośrodka.

Ośrodek nie dysponuje samochodem służbowym. Pracownicy socjalni docierają do oddalonych środowisk podopiecznych środkami komunikacji publicznej – MOPS zapewnia zakup biletów komunikacji miejskiej.

Akta kontroli str. 100-103

III. OGÓLNE ZAŁOŻENIA POLITYKI SPOŁECZNEJ GMINY

Rada Miejska Białogardu podjęła następujące uchwały:

- Nr VI/35/2015 z dnia 25 marca 2015 r. w sprawie Miejskiej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2015-2024. Dokument nie zawiera wszystkich elementów, wymaganych przepisami art. 16b ustawy o pomocy społecznej. Realizacja strategii nie była monitorowana.
- Nr XLII/306/09 z dnia 27 maja 2009 r. w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, trybu ich pobierania, a także zwrotu wydatków za niektóre świadczenia z pomocy społecznej zmieniona uchwałą Nr VIII/58/2019 z dnia 24 kwietnia 2019 r. zmieniającą uchwałę w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, trybu ich pobierania, a także zwrotu wydatków za niektóre świadczenia z pomocy społecznej;
- Nr XIV/137/2015 z dnia 30 grudnia 2015 r. w sprawie sposobu sprawiania pogrzebu przez Miasto;
- Nr VIII/62/2015 z dnia 3 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w mieszkaniach chronionych;
- Nr XIV/104/2019 z dnia 30 października 2019 r. w sprawie szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodku wsparcia – schronisku dla osób bezdomnych;
- Nr XXX/231/2021 z dnia 17 lutego 2021 r. w sprawie miejskiego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na rok 2021 oraz Uchwałą Nr XL/309/2021

z dnia 24 listopada 2021 r. w sprawie miejskiego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na rok 2022;

- Nr XIII/101/2019 z dnia 25 września 2019 r. w sprawie miejskiego programu przeciwdziałania narkomanii na lata 2019-2022;
- Nr IV/19/2018 z dnia 28 grudnia 2018 r. w sprawie programu osłonowego „Pomoc w formie posiłku dla uczniów i dzieci udzielana na wniosek dyrektora szkoły lub przedszkola” na lata 2019-2023 w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023;
- Nr IV/20/2018 z dnia 28 grudnia 2018 r. w sprawie podwyższenia kwot kryteriów dochodowych uprawniających do przyznania świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023;
- Nr IV/21/2018 z dnia 28 grudnia 2018 r. w sprawie zasad zwrotu wydatków za świadczenia z pomocy społecznej w formie posiłku albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023.

Sporządzanie oceny zasobów pomocy społecznej wraz z rekomendacjami

Zgodnie z art. 16a ust. 4 ustawy o pomocy społecznej organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego przedstawia co roku do dnia 30 kwietnia odpowiednio radzie gminy, powiatu, a do dnia 30 czerwca sejmikowi województwa właściwej jednostki samorządu terytorialnego ocenę, o której mowa w ust. 1 ustawy. Ocena wraz z rekomendacjami jest podstawą do planowania budżetu na rok następny.

MOPS w Białogardzie corocznie przygotowuje Ocenę zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalną sytuacji społecznej i demograficznej gminy. Ostatnią, za rok 2021, sporządzono i przekazano za pośrednictwem Centralnej Aplikacji Statystycznej w dniu 28 kwietnia 2021 r. oraz Radzie Miejskiej w Białogardzie w dniu 29 kwietnia 2022 r.

Sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie

Obowiązek sporządzania sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego określa art. 17 ust. 1 pkt 17 ustawy o pomocy społecznej. Zgodnie z art. 3 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz.U. z 2023 r., poz. 773) statystyka publiczna zapewnia rzetelne, obiektywne i systematyczne informowanie społeczeństwa, organów państwa i administracji publicznej oraz podmiotów gospodarki narodowej o sytuacji ekonomicznej, demograficznej, społecznej oraz środowiska naturalnego. Sprawozdanie z realizacji programu „Posiłek w szkole i w domu” oraz sprawozdanie roczne MRiPS-03 Ośrodek przekazał w wyznaczonym terminie. Nie wniesiono uwag do sporządzania powyższych sprawozdań.

MOPS w Białogardzie sporządza corocznie *Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białogardzie*. Ostatnie, za rok 2021, przekazano dnia 29 kwietnia 2022 r. do Urzędu Miasta Białogard - Biuro Rady Miejskiej.

IV. PRYZNAWANIE ŚWIADCZEŃ ORAZ SPOSÓB ORGANIZOWANIA POMOCY SPOŁECZNEJ

Na podstawie losowo wybranych akt szczegółowo zbadano dokumentację osób korzystających z podstawowych form świadczeń pod względem:

- prawidłowości kwalifikowania do poszczególnych rodzajów świadczeń,
- sposobu przygotowania dokumentacji stanowiącej podstawę do przyznania świadczeń,
- terminowość wydawania decyzji administracyjnych i wypłacania świadczeń.

1. Zasiłki stałe i składki na ubezpieczenie zdrowotne

Pomocy w formie zasiłku stałego w 2021 r. udzielono 167 osobom, w tym 142 osobom samotnie gospodarującym. Na wypłatę zasiłków stałych, wydatkowano w tym okresie środki w wysokości 929.204 zł.

Sprawdzono dokumentację dotyczącą zasiłków stałych, składek na ubezpieczenie zdrowotne przyznanych na podstawie następujących decyzji:

Decyzja Nr 220/2525/03/17/2022

Decyzja Nr 713/2296/13/86/2022

Decyzja Nr 704/3266/02/25/2022

Decyzja Nr 845/2556/02/98/2022

Decyzja Nr 832/6503/02/45/2022

Decyzja Nr 672/2880/02/187/2022

Decyzja Nr 715/418/03/245/2022

Decyzja Nr 2451/2031/12/46/2022 (klientowi przyznano zasiłek stały od dnia 14 kwietnia 2022 r., tj. od dnia wydania przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Białogardzie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności. Uprawnienie do świadczenia obowiązywało jednak wcześniej – w orzeczeniu figuruje data ustalenia umiarkowanego stopnia niepełnosprawności 18 stycznia 2016 r.)

Decyzja Nr 1007/4645/10/107/2021 (klientowi przyznano zasiłek stały od dnia 19 stycznia 2021 r., tj. od dnia wydania przez Lekarza Orzecznika ZUS orzeczenia o niezdolności do pracy. Uprawnienie do świadczenia obowiązywało jednak wcześniej – w orzeczeniu Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Białogardzie figuruje data ustalenia znacznego stopnia niepełnosprawności 8 stycznia 2020 r. Ponadto wniosek klienta z dnia 27 stycznia 2021 r. załatwiony został decyzją z dnia 4 marca 2021 r.)

Decyzja Nr 3211/45/05/217/2022 (klientowi przyznano zasiłek stały od dnia 9 czerwca 2022 r. Uprawnienie do świadczenia obowiązywało jednak wcześniej – w orzeczeniu Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Białogardzie figuruje data ustalenia umiarkowanego stopnia niepełnosprawności od 2004 r.)

Osoby, którym przyznano świadczenie spełniają warunki art. 37 ustawy o pomocy społecznej - niezbędne do przyznania zasiłku stałego i składki na ubezpieczenie zdrowotne.

Zgromadzona w aktach indywidualnych spraw dokumentacja jest kompletna, przejrzysta. Wnioski oznaczone są datą wpływu, terminowo przeprowadzane wywiady środowiskowe (zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej – nie rzadziej niż co 6 miesięcy), prawidłowo ustalana jest sytuacja rodzinna, zdrowotna i dochodowa. Akta spraw zawierają również dokumenty potwierdzające stan zdrowia oraz niepełnosprawność świadczeniobiorcy.

W trzech skontrolowanych sprawach świadczenie zostało przyznane niezgodnie z art. 106 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej. Przepis ten stanowi, że świadczenia pieniężne

z pomocy społecznej przyznaje się i wypłaca za okres miesiąca kalendarzowego, począwszy od miesiąca, w którym został złożony wniosek wraz z wymaganą dokumentacją. W przypadku gdy uprawnienie do świadczenia nie obejmuje pełnego miesiąca, świadczenie przyznaje się za niepełny miesiąc, a kwotę świadczenia ustala się, dzieląc pełne kwoty przez liczbę dni kalendarzowych tego miesiąca i mnożąc przez liczbę dni objętych świadczeniem. Przyznanie zasiłku stałego z pomocy społecznej zależne jest m.in. od stopnia niepełnosprawności. We wszystkich wskazanych przypadkach świadczeniobiorcy posiadali orzeczenia o stopniu niepełnosprawności (uprawnienie do świadczenia) z datą wcześniejszą niż miesiąc złożenia przez nich wniosku o przyznanie świadczenia w postaci zasiłku stałego. Świadczenie to wówczas należy przyznać, bez względu na dzień złożenia wniosku za cały miesiąc i w pełnej wysokości. Ośrodek natomiast przyznał ww. świadczenia np. od dnia wydania przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, a także od dnia wystawienia przez Lekarza Orzecznika ZUS dokumentu - orzeczenia o niezdolności do pracy. Jest to niezgodne z treścią cytowanego przepisu ustawy o pomocy społecznej.

W jednej ze skontrolowanych spraw wniosek o przyznanie zasiłku stałego z dnia 27 stycznia 2021 r. załatwiony został dopiero 4 marca 2021 r., tj. z przekroczeniem terminu, określonego w art. 35 § 3 Kodeksu postępowania administracyjnego.

Ponadto świadczenia, których wysokość, z powodu zmiany przepisów (Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2021 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej - Dz.U. z 2021 r., poz. 1296), powinna być podniesiona od 1 stycznia 2022 r., zostały wypłacone w wyższej kwocie dopiero w lutym wraz z wyrównaniem kwoty za styczeń.

Akta kontroli str. 131-162

2. Świadczenia przyznane w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu”

W ramach ww. programu w 2021 r. ogółem z dożywiania skorzystało 1.132 osoby z terenu funkcjonowania MOPS w Białogardzie. Łączny koszt programu to 623.352,00 zł.

Główną formą pomocy były świadczenia w postaci pieniężnych zasiłków celowych - skorzystało z nich ogółem 965 osób (442 decyzje) na łączną kwotę 281.930,00 zł. Udzielano także pomocy w formie posiłków - ze wsparcia w tej formie skorzystało 475 osób (w tym 89 dzieci do czasu rozpoczęcia nauki w szkole podstawowej, 120 uczniów szkół oraz 275 pozostałe osoby otrzymujące pomoc na podstawie art. 7 ustawy o pomocy społecznej). Koszt zrealizowanych w 2021 r. posiłków wyniósł ogółem 341.422,00 zł.

Posiłki dla osób z terenu objętego działaniem MOPS w Białogardzie realizowane były w 14 placówkach: w 5 szkołach podstawowych w Białogardzie (Nr 1, 3, 4, 5, 6) oraz Prywatnej Szkole Sukces w Białogardzie, a także 6 przedszkolach i dwóch żłobkach miejskich. We wszystkich placówkach oświatowych prowadzone są stołówki. Posiłki przygotowywane są przez agentów i dowożone do szkół oraz trzech prywatnych przedszkoli i jednego żłobka. W pozostałych przedszkolach i żłobku funkcjonują kuchnie, gdzie przygotowuje się posiłki dla dzieci. Dyrektorzy placówek odpowiedzialni są za organizację wydawania posiłków oraz monitorowanie ich jakości.

Dzieci i młodzież ucząca się w innych szkołach poza terenem gminy, wymagająca pomocy w tym zakresie, korzysta z żywienia zorganizowanego w szkole, do której

uczęszcza. Po zakończeniu miesiąca MOPS rozlicza się z organizatorem żywienia na podstawie przedłożonych faktur lub not obciążeniowych.

Osoby dorosłe oraz dzieci, które nie uczęszczają do dziennych placówek edukacyjnych mają możliwość korzystanie ze Stołówki MOPS, funkcjonującej w strukturze Ośrodka.

W uzasadnionych przypadkach, jak również w dni wolne od pracy stołówek, potrzebującym rodzinom udziela się pomocy w postaci świadczenia pieniężnego na zakup żywności.

W związku z ogłoszonym w kraju stanem epidemicznym, wywołanym wirusem SARS-CoV-2 oraz koniecznością zapobiegania jego rozprzestrzeniania, w całej Polsce zamknięto szkoły i dzieci pobierały naukę szkolną w sposób zdalny - w domach. Zainteresowanym klientom udzielano pomocy w postaci posiłku na wynos lub świadczenia pieniężnego na zakup żywności.

Sprawdzono dokumentację dotyczącą ww. świadczeń przyznanych na podstawie następujących decyzji:

Świadczenie pieniężne

Decyzja Nr 1823/8253/11/3/2022

Decyzja Nr 1724/8277/06/2/2022 (data złożenia wniosku: 17.02.2022 r., data wydania decyzji: 29.03.2022 r., wypłata 30.03.2022 r.)

Decyzja Nr 1767/7833/03/10/2022

Decyzja Nr 1779/7876/07/3/2022 (data złożenia wniosku: 23.02.2022 r., data wydania decyzji: 30.03.2022 r., doręczenie decyzji: 4.03.2022 r., wypłata 30.03.2022 r.)

Decyzja Nr 160/7076/08/32/2022 (data złożenia wniosku: 3.01.2022 r., data wydania decyzji: 17.01.2022 r., doręczenie decyzji: 22.01.2022 r., wypłata - za m-ce styczeń, luty i marzec wypłacono 29 marca 2022 r.)

Decyzja Nr 925/4714/05/73/2022 (data złożenia wniosku: 5.01.2022 r., data wydania decyzji: 14.01.2022 r., doręczenie decyzji: 24.02.2022 r., wypłata - za m-ce styczeń, luty i marzec wypłacono 29 marca 2022 r.)

Decyzja Nr 1732/6189/12/20/2022

Decyzja Nr 1706/6530/08/21/2022 (data złożenia wniosku: 8.02.2022 r., data wydania decyzji: 28.03.2022 r., doręczenie decyzji: 31.03.2022 r., wypłata - za m-ce luty i marzec wypłacono 30 marca 2022 r.)

Decyzja Nr 1054/7191/04/28/2022 (data złożenia wniosku: 26.01.2022 r., data wydania decyzji: 1.03.2022 r., doręczenie decyzji: 4.03.2022 r., za m-ce styczeń, luty i marzec wypłacono w marcu 2022 r.)

Decyzja Nr 635/355/09/149/2022 (data złożenia wniosku: 3.01.2022 r. - za m-ce styczeń, luty i marzec wypłacono w marcu 2022 r.)

Świadczenie niepieniężne - posiłki

Decyzja Nr 5544/141/03/178/2020

Decyzja Nr 2570/141/03/182/2021

Decyzja Nr 1440/141/03/185/2022 (data wniosku: 25.01.2022 r., data wydania decyzji: 15.03.2022 r., świadczenie niepieniężne - posiłek od 31.01.2022 r.)

Decyzja Nr 221/273/07/180/2021

Decyzja Nr 2968/273/07/182/2021 (data wydania decyzji: 17.09.2021 r., świadczenie niepieniężne - posiłek od 13.09.2021 r.)

Decyzja Nr 617/273/07/188/2022 (data wydania decyzji: 19.01.2022 r., doręczenie decyzji: 16.02.2022 r., posiłki przyznane od 20.01.2022 r.)

Decyzja Nr 3363/273/07/190/2022 (data wydania decyzji: 7.07.2022 r., świadczenie niepieniężne - posiłek od 5.07.2022 r.)

Decyzja Nr 2847/7681/06/22/2021

Decyzja Nr 531/7681/06/26/2022 (data wydania decyzji: 3.01.2022 r., doręczenie decyzji: 8.02.2022 r., posiłki przyznane od 3.01.2022 r.)

Decyzja Nr 2395/882/02/2021

Decyzja Nr 1169/882/01/170/2022 (data wniosku: 12.01.2022 r., data wydania decyzji: 4.03.2022 r., świadczenie niepieniężne - posiłek od 1.01.2022 r.)

Decyzja Nr 3487/6916/08/58/2021 (data wydania decyzji: 27.10.2021 r., świadczenie niepieniężne - posiłek od 26.10.2021 r.)

Decyzja Nr 162/6916/08/62/2022 (data wydania decyzji: 17.01.2022 r., świadczenie niepieniężne - posiłek od 4.01.2022 r.)

Decyzja Nr 1442/5860/06/42/2021

Decyzja Nr 580/5860/05/48/2022 (data wydania decyzji: 3.01.2022 r., doręczenie decyzji: 8.02.2022 r., posiłki przyznane od 3.01.2022 r.)

Decyzja Nr 2632/7546/10/8/2021

Decyzja Nr 47/7546/10/10/2022 (data wydania decyzji: 12.01.2022 r., posiłki przyznane od 3.01.2022 r.)

Decyzja Nr 2881/4510/06/99/2021

Decyzja Nr 3932/4510/06/102/2021 (data wydania decyzji: 30.11.2021 r., świadczenie niepieniężne - posiłek od 24.11.2021 r.)

Decyzja Nr 1117/4510/06/105/2022

Warunki uczestnictwa w Programie określone są w przepisach Uchwały Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019–2023, a tryb przyznawania świadczeń pieniężnych reguluje art. 39 ust. 1 i 2 ustawy o pomocy społecznej.

Rada Miejska Białogardu przyjęła Uchwałę Nr IV/20/2018 z dnia 28 grudnia 2018 r. w sprawie podwyższenia kwot kryteriów dochodowych uprawniających do przyznania świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 oraz Nr IV/21/2018 z dnia 28 grudnia 2018 r. w sprawie zasad zwrotu wydatków za świadczenia z pomocy społecznej w formie posiłku albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023. Uregulowano tymi aktami zasady oraz kryteria dochodowe uprawniające do uzyskania świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w ramach omawianego Programu.

Przyjęto ponadto Uchwałę Nr IV/19/2018 z dnia 28 grudnia 2018 r. w sprawie programu osłonowego „Pomoc w formie posiłku dla uczniów i dzieci udzielana na wniosek dyrektora szkoły lub przedszkola” na lata 2019-2023 w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023, umożliwiającą udzielanie dzieciom i młodzieży pomocy w formie posiłku na wniosek dyrektora szkoły. Na podstawie *Sprawozdania z realizacji programu „Posiłek w szkole i w domu” za 2020 r.* ustalono, że w kontrolowanym okresie nie udzielano takiej pomocy.

Osoby, którym przyznano świadczenia, spełniały warunki uczestnictwa w programie „Posiłek w szkole i w domu”. Zgromadzona w aktach indywidualnych spraw dokumentacja była kompletna. Wnioski oznaczono datą wpływu, terminowo przeprowadzono wywiady środowiskowe, poprawnie ustalano w nich sytuację rodzinną, mieszkaniową, zdrowotną i dochodową świadczeniobiorcy.

W wielu skontrolowanych przypadkach (daty wskazano powyżej) decyzje wydane zostały z naruszeniem art. 35 Kodeksu postępowania administracyjnego, tj. w terminie dłuższym niż jeden miesiąc od daty złożenia wniosku. W konsekwencji przedłużającego się postępowania klient otrzymywał świadczenie ze znacznym opóźnieniem w porównaniu do daty złożenia wniosku (np. wypłata w marcu za miesiące styczeń, luty i marzec).

W wielu spośród skontrolowanych decyzji przyznano świadczenie niepieniężne (posiłki) z datą wcześniejszą niż data wydania decyzji, co jest niezgodne z art. 106 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej. Ponadto ze specyfiki świadczeń niepieniężnych wynika, że mogą być one realizowane dopiero po podjęciu przez kierownika ośrodka decyzji o ich udzieleniu. Nie mogą zatem zostać przyznane z mocą wsteczną, mogą być udzielone jedynie na przyszłość (np. Wyrok NSA z dnia 30 kwietnia 2020 r. I OSK 4131/18).

W podstawach prawnych decyzji przyznających pomoc w postaci świadczenia pieniężnego na zakup posiłku (świadczenie pieniężne) powoływano się na Uchwałę Nr IV/21/2018 z dnia 28 grudnia 2018 r. w sprawie zasad zwrotu wydatków za świadczenia z pomocy społecznej w formie posiłku albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023, czyli regulującą zasady udzielania świadczeń niepieniężnych. Jednak w czasie trwania kontroli poprawiono szablon decyzji przyznających świadczenia pieniężne w ramach omawianego programu – w podstawie prawnej figuruje stosowna uchwała Rady Miejskiej o podwyższeniu kwot kryteriów dochodowych.

Akta kontroli str. 118-122 i 165-209

3. Zasiłki okresowe

Zasiłek okresowy przyznawano osobom lub rodzinom o dochodach niższych niż ustawowe kryterium dochodowe oraz o zasobach niewystarczających na zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych.

Zasiłki okresowe przyznawane były w 2021 r. głównie z powodu bezrobocia (dla 471 osób z 558 ogółem przyznanych). Łącznie wydatkowano kwotę 1.192.821 zł (całość wypłacana była w ramach dotacji celowej).

Sprawdzono dokumentację dotyczącą zasiłków okresowych, przyznanych na podstawie następujących decyzji:

Decyzja Nr 3403/1704/06/52/2021
Decyzja Nr 4025/7760/13/10/2021
Decyzja Nr 2623/7107/08/34/2021
Decyzja Nr 2229/5956/11/45/2021
Decyzja Nr 2149/1998/07/162/2021
Decyzja Nr 3077/187/01/243/2021
Decyzja Nr 3145/6710/03/98/2021
Decyzja Nr 3211/3349/09/75/2021

Po przeanalizowaniu postępowania w powyższych sprawach zespół kontrolujący stwierdził, że kwota przyznawanego i wypłacanego zasiłku okresowego stanowiła 50% różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej lub rodziny, a jej dochodem. Gmina Miasto Białogard nie skorzystało z możliwości podwyższenia minimalnych kwot zasiłku okresowego w drodze uchwały. Art. 147 ust. 7 w związku z art.

38 ustawy o pomocy społecznej określa, że gminy otrzymują dotację celową na pokrycie wydatków na zasiłki okresowe w wysokości minimalnego zasiłku okresowego w wysokości 50% różnicy między kryterium dochodowym a dochodem osoby samotnie gospodarującej względnie rodziny.

Skontrolowane sprawy spełniają warunki art. 38 ustawy o pomocy społecznej niezbędne do przyznania zasiłku okresowego. Zgromadzona w aktach indywidualnych spraw dokumentacja jest kompletna. Wnioski oznaczone są datą wpływu, terminowo przeprowadzono wywiady środowiskowe, ustalano sytuację rodzinną, mieszkaniową, zdrowotną i dochodową świadczeniobiorcy. Poprawnie obliczano wysokość przyznanych zasiłków okresowych. Akta spraw zawierają również w razie potrzeby dokumenty potwierdzające stan zdrowia lub niepełnosprawność świadczeniobiorcy.

Nie wniesiono zastrzeżeń do zasadności przyznania pomocy ani zgromadzonej w toku postępowania dokumentacji.

Akta kontroli str. 163-167

4. Zasiłki celowe i specjalne zasiłki celowe

Pomocą w formie zasiłku celowego objęto w 2021 r. 500 osób, w tym 442 zasiłki celowe w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”, a 29 osobom przyznano zasiłki celowe specjalne. Zasiłki celowe przyznawano najczęściej na pokrycie części kosztów leczenia, zakupu leków, opału. Sprawdzono dokumentację dotyczącą ww. zasiłków przyznanych na podstawie następujących decyzji:

Decyzja Nr 830/8024/10/6/2022 (data złożenia wniosku: 5.01.2022 r., data wywiadu: 19.02.2022 r., data wydania decyzji: 31.01.2022 r., doręczenie decyzji: 23.02.2022 r., data faktycznej wypłaty: 14.03.2022 r.)

Decyzja Nr 1166/882/01/169/2022 (data złożenia wniosku: 12.01.2022 r., data wywiadu: 18.01.2022 r., data wydania decyzji: 4.03.2022 r., doręczenie decyzji 9.03.2022 r., data faktycznej wypłaty: 4.03.2022 r.)

Decyzja Nr 2118/3795/02/143/2021

Decyzja Nr 2499/8493/09/1/2022

Decyzja Nr 1269/7303/04/18/2022 (data złożenia wniosku: 19.01.2022 r., data wywiadu: 24.01.2022 r., data wydania decyzji: 9.03.2022 r., doręczenie decyzji 14.03.2022 r., data faktycznej wypłaty: 9.03.2022 r.)

Decyzja Nr 1241/45/05/209/2022 (data złożenia wniosku: 18.01.2022 r., data wywiadu: 18.02.2022 r., data wydania decyzji: 7.03.2022 r., doręczenie decyzji 25.03.2022 r., data faktycznej wypłaty: 8.03.2022 r.)

Decyzja Nr 1097/6453/06/75/2022 (data złożenia wniosku: 11.01.2022 r., data wywiadu: 19.01.2022 r., data wydania decyzji: 1.03.2022 r., doręczenie decyzji 1.04.2022 r. (dwukrotnie awizowana – 22.03 i 31.03), data faktycznej wypłaty: 2.03.2022 r.)

Decyzja Nr 1164/5749/06/14/2022

Decyzja Nr 1403/7235/12/20/2022 (data złożenia wniosku: 24.01.2022 r., data wydania decyzji: 14.03.2022 r., doręczenie decyzji 21.03.2022 r., data faktycznej wypłaty: 15.03.2022 r.)

Decyzja Nr 1459/4756/03/66/2022 (data złożenia wniosku: 15.02.2022 r., data wywiadu: 18.02.2022 r., data wydania decyzji: 16.03.2022 r., doręczenie decyzji 21.03.2022 r., data faktycznej wypłaty: 17.03.2022 r.)

Zasiłki celowe – zdarzenie losowe

Decyzja Nr 4387/4931/12/73/2021

Decyzja Nr 4385/3161/12/57/2021

Skontrolowane sprawy spełniają warunki art. 39 ust. 1 i 2, art. 40 ust. 1 i 3 oraz art. 41 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej niezbędne do przyznania zasiłków celowych,

specjalnych zasiłków celowych oraz zasiłku celowego dla rodziny, która poniosła straty w wyniku zdarzenia losowego. Wnioski o przyznanie omawianych zasiłków oznaczone zostały datą wpływu, poprawnie ustalano sytuację rodzinną, mieszkaniową, zdrowotną i dochodową świadczeniobiorcy. Wskazywano cel, na jaki przyznano świadczenie oraz wskazywano datę jego wypłaty.

W wielu skontrolowanych przypadkach (daty wskazano powyżej) decyzje wydane zostały z naruszeniem art. 35 Kodeksu postępowania administracyjnego, tj. w terminie dłuższym niż jeden miesiąc od daty złożenia wniosku. W konsekwencji przedłużającego się postępowania klient otrzymywał świadczenie ze znacznym opóźnieniem w porównaniu do daty złożenia wniosku (np. wypłata w marcu za miesiące styczeń, luty i marzec).

W dwóch skontrolowanych sprawach (daty wskazano powyżej) przekroczono termin sporządzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego. Zgodnie z § 3 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz.U. z 2021 r. poz. 893) wywiad przeprowadza się w terminie 14 dni roboczych od dnia powzięcia wiadomości o konieczności jego przeprowadzenia.

Nie wniesiono innych zastrzeżeń do zasadności przyznania pomocy ani zgromadzonej w toku postępowania dokumentacji.

Akta kontroli str. 210-291

5. Skierowania i odpłatność za pobyt osób skierowanych do domów pomocy społecznej

W kontrolowanym okresie kierowano i ponoszono odpłatność za pobyt mieszkańców Miasta Białogard w domach pomocy społecznej. Tą formą pomocy objęto w 2021 r. 61 osób i poniesiono koszty pobytu w wysokości 1.556.574 zł. W 2021 roku do domów pomocy społecznej skierowano decyzją 24 osoby z terenu funkcjonowania Ośrodka.

Sprawdzono dokumentację dotyczącą kierowania i odpłatności za pobyt w ww. placówkach przyznanych na podstawie następujących decyzji:

Decyzja Nr 1440/7678/03/9/2021
Decyzja Nr 1467/7678/03/10/2022
Decyzja Nr 2570/7678/03/11/2022
Decyzja Nr 568/8001/03/3/2021
Decyzja Nr 699/8001/03/5/2021
Decyzja Nr 2236/8001/03/6/2021
Decyzja Nr 875/7798/01/12/2021
Decyzja Nr 1513/7798/01/13/2022
Decyzja Nr 2574/7798/01/14/2022
Decyzja Nr 831/90/02/83/2021
Decyzja Nr 825/7741/02/12/2021
Decyzja Nr 2896/7741/02/15/2021
Decyzja Nr 1819/7741/02/18/2022
Decyzja Nr 2428/7741/02/19/2022
Decyzja Nr 3567/7119/02/21/2021

Skierowane osoby spełniają warunki określone w art. 54 ustawy o pomocy społecznej niezbędne do przyznania całodobowej opieki w ww. placówkach.

Zgromadzona w aktach indywidualnych spraw dokumentacja jest kompletna, przejrzysta, prawidłowo ustalana jest sytuacja rodzinna, zdrowotna, dochodowa oraz poprawnie obliczona odpłatność mieszkańca za pobyt w domu pomocy społecznej, terminowo przeprowadzane są wywiady środowiskowe (zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej – nie rzadziej niż co 12 miesięcy).

Nie wniesiono zastrzeżeń do zasadności przyznania pomocy ani zgromadzonej w toku postępowania dokumentacji.

Akta kontroli str. 292-295

6. Kierowanie do środowiskowych domów samopomocy

MOPS w Białogardzie współpracuje z Powiatowym Dziennym Domem Samopomocy – Ośrodkiem Rehabilitacyjno-Kulturalnym w Białogardzie w zakresie przeprowadzania rodzinnych wywiadów środowiskowych u osób wyrażających chęć uczestniczenia w zajęciach Domu. W kontrolowanym okresie do uczestnictwa w zajęciach Powiatowego Ośrodka Wsparcia skierowano oraz przygotowano dokumentację 9 osób z terenu Miasta Białogard (rodzinne wywiady środowiskowe wraz z kompletem niezbędnej dokumentacji).

Akta kontroli str. 114 i 123

7. Usługi opiekuńcze oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze

Osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić.

Sprawdzono dokumentację dotyczącą przyznanych usług na podstawie następujących decyzji:

Decyzja Nr 2377/7457/11/6/2022

Decyzja Nr 1630/8273/10/1/2022

Decyzja Nr 1179/6996/10/16/2022

Decyzja Nr 1186/538/03/35/2022

Decyzja Nr 1372/7599/01/8/2022

Decyzja Nr 2446/8159/05/3/2022

Usługi opiekuńcze sprawują na terenie Miasta Białogard pracownicy zatrudnieni w MOPS w ramach umowy o pracę (17 osób, w tym jedna osoba na urlopie macierzyńskim). Podstawowe obowiązki pracowników, ich uprawnienia oraz odpowiedzialność określone są w dokumencie „Zakres czynności pracownika”. Dodatkowo, w celu należytego sprawowania usług (szczególnie w okresie urlopów, zwolnień lekarskich pracowników oraz w dni wolne od pracy), Ośrodek zawarł umowę z firmą zewnętrzną „Usługi Opiekuńcze Nasze Wsparcie” – średnio w miesiącu Ośrodek wspomaga się pracą 10-12 opiekunek tej firmy. Ponadto 3 opiekunki tej firmy świadczą pracę w Mieszkanium Wytchnieniowym w godz. 15.00-7.00 i dni wolne od pracy.

Jak wynika ze *Sprawozdania rocznego z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych w naturze i usługach* w 2021 r. w Mieście Białogard z pomocy w formie usług opiekuńczych skorzystało 115 osób, zrealizowano 14.449 godzin usług.

Każdy podopieczny oraz osoby składające wniosek uzyskują podczas wywiadu środowiskowego wszelkie informacje dotyczące warunków, kosztów oraz zasad odpłatności za usługi.

Zakres usług, zgodny z zapotrzebowaniem i stanem zdrowia strony, określony jest w treści decyzji przyznającej pomoc. W treści decyzji wskazuje się ilość oraz częstotliwość przyznanych usług opiekuńczych. Szczegółowy zakres świadczonych usług zawarty jest w indywidualnych dla każdego podopiecznego „Kartach pracy opiekuna”, gdzie wyszczególnia się katalog usług niezbędnych do wykonania u świadczeniobiorcy, a także inne obowiązki opiekuna, wynikające ze świadczonych usług (np. zamawianie wizyt lekarskich i realizacja recept, uiszczanie opłat, załatwianie spraw urzędowych). W miesięcznych *Kartach pracy*, znajdują się dane podopiecznego, opiekuna, a także dane kontaktowe pracownika socjalnego, dane lekarza i pielęgniarki POZ, inne istotne informacje, jak również potwierdzenie realizacji przyznanych usług. Zawierają wyszczególnienie daty usługi, zakresu godzinowego, liczby godzin, a także podpis podopiecznego.

W aktach podopiecznego znajduje się informacja lekarza o stanie zdrowia osoby ubiegającej się o pomoc w formie usług opiekuńczych oraz o konieczności pomocy innych osób w związku ze stanem zdrowia, ponadto, w razie potrzeby, dodatkowa, niezbędna dokumentacja medyczna.

Warunki sprawowania usług opiekuńczych w Mieście Białogard reguluje Uchwała Nr XLII/306/09 z dnia 27 maja 2009 r. w sprawie *szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, trybu ich pobierania, a także zwrotu wydatków za niektóre świadczenia z pomocy społecznej* zmieniona uchwałą Nr VIII/58/2019 z dnia 24 kwietnia 2019 r. *zmieniającą uchwałę w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, trybu ich pobierania, a także zwrotu wydatków za niektóre świadczenia z pomocy społecznej.*

Nie wniesiono zastrzeżeń do zasadności przyznania pomocy ani zgromadzonej w toku postępowania dokumentacji.

Akta kontroli str. 296-313

8. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Sprawdzono dokumentację dotyczącą usług przyznanych na podstawie decyzji:

Decyzja Nr 4973/3759/06/24/2020

Decyzja Nr 3773/3759/05/26/2021

Decyzja Nr 465/4924/06/39/2022

Decyzja Nr 2300/4924/06/40/2022

Decyzja Nr 2583/6378/13/10/2021

Decyzja Nr 3662/6378/13/14/2022

Decyzja Nr 401/7169/05/46/2022 (data przyznania świadczenia wcześniejsza niż data wydania decyzji)

Decyzja Nr 3870/7857/07/7/2021

Decyzja Nr 641/7857/07/8/2022

Decyzja Nr 3783/7857/07/9/2022

Osoby, którym przyznano pomoc w tej formie, spełniają warunki art. 50 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych z dnia 22 września 2005 r. (Dz. U. Nr 189, poz. 1598 ze zm.) niezbędne do przyznania ww. usług. Do akt sprawy dołączono dokumentację medyczną, potwierdzającą uprawnienia do korzystania z omawianych usług – zaświadczenia i opinie lekarza specjalisty z zakresu psychiatrii, orzeczenia o niepełnosprawności, karty leczenia szpitalnego oraz inne informacje. W aktach sprawy znajduje się informacja o korzystaniu z pomocy w ramach systemu zdrowia lub edukacji.

Zakres usług wskazany jest w dokumencie *Zakres specjalistycznych usług opiekuńczych* oraz w treści decyzji administracyjnej, przyznającej świadczenie. Realizacja usług potwierdzana jest miesięcznymi *Kartami pracy opiekunki*, z wyszczególnieniem daty usług i zakresem godzinowym czasu pracy, ilością godzin oraz podpisem podopiecznego lub jego opiekuna, a także podsumowaniem ilości zrealizowanych usług w danym miesiącu. W indywidualnych półrocznych *Sprawozdaniach z przeprowadzonych zajęć w ramach SUO* terapeuci opisują efekty, które są osiągane dzięki pracy z podopiecznym. Sporządzane jest również zbiorcze zestawienie godzin przepracowanych przez opiekunów u wszystkich podopiecznych.

W celu realizacji specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi MOPS w Białogardzie zatrudnia w ramach umów cywilno-prawnych specjalistów z zakresu: pedagogiki, w tym pedagogiki terapeutycznej z rehabilitacją ruchową, opiekuńczo-wychowawczej, terapii zajęciowej, wychowania fizycznego z gimnastyką korekcyjną, edukacji i rehabilitacji, osób z niepełnosprawnością intelektualną, rehabilitacji, oligofrenopedagogiki, fizjoterapii. Osoby te posiadają niezbędne wykształcenie i doświadczenie zawodowe do świadczenia usług przyznanych w kontrolowanym okresie przez MOPS w Białogardzie.

W 2021 roku pomocą w tym zakresie objęto 15 osób.

W jednej ze skontrolowanych spraw stwierdzono przyznanie świadczenia z datą wcześniejszą niż data wydania decyzji w tej sprawie. Ze specyfiki świadczeń niepieniężnych wynika jednak, że mogą być one realizowane dopiero po podjęciu przez Dyrektora ośrodka decyzji o ich udzieleniu. Nie mogą zatem zostać przyznane z mocą wsteczną, mogą być udzielone jedynie na przyszłość.

W pozostałym zakresie nie wniesiono zastrzeżeń do zasadności przyznania pomocy, jak również do prowadzonej w tych sprawach dokumentacji.

Akta kontroli str. 314-331

9. Schronienie

Gmina Miasto Białogard nie prowadzi na swoim terenie schroniska dla osób bezdomnych, a potrzeby osób zabezpiecza zawierając umowy ze schroniskami z terenu innej gminy. Osoby, które nie wyraziły zgody na umieszczenie w schronisku, w okresie jesienno-zimowym mają możliwość skorzystania z ogrzewalni prowadzonej przez Misję Społeczną Teen Challenge w Białogardzie, która dysponuje 20 miejscami.

Sprawdzono dokumentację dotyczącą udzielenia schronienia na podstawie:

Decyzja Nr 845/8092/10/2/2021

Decyzja Nr 2000/8092/10/4/2021

Decyzja Nr 3923/8092/10/6/2021

Decyzja Nr 1937/8092/10/11/2022 (data przyznania świadczenia wcześniejsza niż data wydania decyzji)

Decyzja Nr 5470/3431/130/2020

Decyzja Nr 1501/3431/04/132/2021

Decyzja Nr 2741/3431/11/134/2021

Decyzja Nr 426/3431/11/136/2022 (data przyznania świadczenia wcześniejsza niż data wydania decyzji)

Decyzja Nr 2795/3431/11/139/2022 (data przyznania świadczenia wcześniejsza niż data wydania decyzji)

Decyzja Nr 3404/1704/06/53/2021 (data przyznania świadczenia wcześniejsza niż data wydania decyzji)

Decyzja Nr 1678/1704/06/54/2022

Decyzja Nr 618/4117/10/99/2022

Decyzja Nr 1934/3757/02/56/2022 (data przyznania świadczenia wcześniejsza niż data wydania decyzji)

Decyzja Nr 3011/3757/02/59/2022

Decyzja Nr 5305/6152/08/95/2020

Decyzja Nr 1229/6152/08/98/2021

Decyzja Nr 2068/6152/08/100/2021

Decyzja Nr 3130/6152/08/102/2021

Osoby, którym udzielono pomocy w formie schronienia, spełniają warunki art. 17 ust. 1 pkt 3 i art. 48 ustawy o pomocy społecznej niezbędne do przyznania ww. pomocy.

We wskazanych wyżej sprawach przyznano świadczenie niepieniężne z datą wcześniejszą niż data wydania decyzji, w jednym przypadku również z datą wcześniejszą niż data złożenia wniosku oraz przeprowadzenia wywiadu, co jest niezgodne z art. 106 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej. Ponadto ze specyfiki świadczeń niepieniężnych wynika, że mogą być one realizowane dopiero po podjęciu przez Dyrektora ośrodka decyzji o ich udzieleniu. Nie może zatem zostać przyznane z mocą wsteczną, może być udzielone jedynie na przyszłość.

Z klientami umieszczonymi w schroniskach dla osób bezdomnych zawierano kontrakty socjalne, które w dalszej części postępowania były oceniane pod względem stopnia ich realizacji.

Zgodnie z art. 48 a ust. 11 ustawy o pomocy społecznej *„wojewoda prowadzi rejestr miejsc, w których gmina udziela tymczasowego schronienia w schroniskach dla osób bezdomnych, schroniskach dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, noclegowniach oraz ogrzewalniach”*. Natomiast art. 48a ust. 11 c stanowi, iż *gmina zgłasza wojewodzie wszelkie zmiany danych objętych rejestrem w terminie 14 dni od dnia ich powstania*.

MOPS w Białogardzie dokonał w dniu 13 stycznia 2022 r. zgłoszenia do rejestru Wojewody Zachodniopomorskiego miejsc w schroniskach dla bezdomnych.

Zasady udzielania schronienia i odpłatności określono w Uchwale Nr XIV/104/2019 z dnia 30 października 2019 r. w sprawie szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodku wsparcia – schronisku dla osób bezdomnych.

Poza wsparciem instytucjonalnym osobom bezdomnym przyznawano ponadto pomoc społeczną w postaci pieniężnych zasiłków np. stałych, okresowych, celowych na leki, odzież, żywność itp. Ponadto udzielano gorących posiłków w OW „Stołówka” po spełnieniu kryteriów określonych w ustawie o pomocy społecznej.

Pracownicy MOPS w Białogardzie, we współpracy z przedstawicielami Komendy Powiatowej Policji w Białogardzie, uczestniczą w akcji „Zima” i w godzinach wieczornych wizytują miejsca, w których mogą przebywać osoby bezdomne, np. altany działkowe,

pustostany, dworzec PKP i inne obiekty w przestrzeni publicznej. Jak wynika z pisemnej informacji Dyrektora MOPS – niepożądanym zjawiskiem jest rosnąca liczba osób bezdomnych, które odmawiają pomocy w formie schronienia, nie wykazują chęci współpracy z przedstawicielami pomocy społecznej. W okresie jesienno-zimowym pracownicy socjalni sprawują nadzór oraz ochronę osób bezdomnych, przekonują o konieczności skorzystania z możliwości schronienia (schronisko im. Św. Brata Alberta Koło w Koszalinie oraz Stowarzyszenia na Rzecz Bezdomnych Dom Modlitwy „Agape” z siedzibą w Borowym Młynie), zabezpieczenia w ogrzewalni (Stowarzyszenie Teen Challenge Chrześcijańska Misja Społeczna w Białogardzie – zapewnia 20 miejsc dla osób bezdomnych), pomocy medycznej, posiłków, odzieży zimowej i innej pomocy. Drugi kierunek działań to praca socjalna, skoncentrowana na potrzebie wyjścia z bezdomności.

Akta kontroli str. 332-414

10. Mieszkania chronione

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy, zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 12 ustawy o pomocy społecznej, prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych.

MOPS w Białogardzie kieruje osoby najbardziej potrzebujące do mieszkań chronionych. Celem funkcjonowania mieszkania chronionego jest udzielenie schronienia osobom i rodzinom znajdującym się w sytuacji kryzysowej, zapewnienie bezpieczeństwa, usamodzielnienie osób przebywających w mieszkaniu i powrót do środowiska. Mieszkanie ma charakter rotacyjny, a okres na jaki jest przydzielone zależy od indywidualnej sytuacji osoby i możliwości zaspokojenia potrzeby mieszkania we własnym zakresie, nie dłużej niż 3 lata. Nadzór nad sposobem korzystania z mieszkania chronionego sprawuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (Zarządzenie nr 7/2015 Dyrektora MOPS w Białogardzie z dnia 04.08.2015 r., uchwała nr VIII/62/2015 RMB z dnia 3 czerwca 2015 r.).

Z pobytu w 3 mieszkaniach chronionych na terenie Miasta Białogard skorzystało 5 rodzin.

Sprawdzono dokumentację dotyczącą udzielenia pomocy na podstawie:

Decyzja Nr 5471/5903/09/12/2020

Decyzja Nr 2640/5903/09/13/2021

Decyzja Nr 918/417/09/21/2021

Decyzja Nr 1168/417/09/23/2022

Osoby, którym udzielono pomocy w formie schronienia, spełniają warunki art. 53 ustawy o pomocy społecznej niezbędne do przyznania ww. pomocy. Akta indywidualne zawierają niezbędne dokumenty medyczne o stanie zdrowia, orzeczenia o niepełnosprawności. Decyzja o skierowaniu osoby do korzystania ze wsparcia w mieszkaniu chronionym wydawana jest po dokonaniu uzgodnień pomiędzy wnioskodawcą a pracownikiem socjalnym w postaci kontraktu socjalnego.

Akta kontroli str. 415-439

11. Wynagrodzenie za sprawowanie opieki

Zgodnie z art. 53a ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, wynagrodzenie za sprawowanie opieki wypłaca się w wysokości ustalonej postanowieniem sądu. Udzielenie świadczenia

w tej postaci nie wymaga przeprowadzania wywiadu środowiskowego oraz wydania decyzji administracyjnej.

W 2021 r. wypłacano wynagrodzenie za sprawowanie opieki 13 osobom na łączną kwotę 83.559 zł.

W aktach spraw zgromadzono niezbędną dokumentację: wnioski, postanowienia sądu o przyznaniu wynagrodzenia za sprawowanie opieki prawnej nad osobą całkowicie ubezwłasnowolnioną. Nie wniesiono zastrzeżeń do realizacji świadczenia.

Praca socjalna z osobą lub rodziną i środowiskiem lokalnym

Rodziny z terenu Miasta Białogard pozostawały w 2021 roku w trudniej sytuacji życiowej i korzystały z pomocy Ośrodka głównie z powodu ubóstwa (708 rodzin), bezrobocia (489 rodzin), długotrwałej lub ciężkiej choroby (227 rodzin) oraz niepełnosprawności (103 rodziny).

Zgodnie z danymi zawartymi w Sprawozdaniu rocznym z udzielonych świadczeń pomocy społecznej w roku 2021 pracą socjalną objęto 816 rodzin (1618 osób w rodzinach), nie wykazano rodzin objętych pomocą wyłącznie w postaci pracy socjalnej.

W 2021 roku pracownicy przeprowadzili 2608 wywiadów środowiskowych. Podczas wywiadu pracownik socjalny uzyskuje informacje o rodzinie, obserwuje, mierzy skalę występowania problemu, aby w razie konieczności podjąć działania interwencyjne. Pracownicy socjalni działając na rzecz zmiany, życiowego usamodzielnienia się osób i rodzin współpracują z Sądem, Powiatową Komendą Policji, Poradnią Uzależnień, zakładami karnymi, pracownikami przytulisk i noclegowni, lekarzami rodzinnym i pedagogami szkolnymi, pracownikami Centrum Integracji Społecznej, Powiatowym Urzędem Pracy, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Centrum Wspierania Rodziny „Dom pod Świerkiem”, Interdyscyplinarnym Zespołem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Białogardzie, Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Białogardzie.

W kontrolowanym okresie, w wyniku pracy socjalnej oraz współpracy z innymi instytucjami, osiągnięto szereg efektów w zakresie poprawy funkcjonowania klientów Ośrodka, m.in.: 86 osób podjęło zatrudnienie lub staż, 11 osób realizowało zatrudnienie zamienne na rzecz spłaty zadłużenia za lokal mieszkalny, 74 osoby realizowały program zatrudnienia socjalnego w CIS (rotacja uczestników), 9 osób uzyskało lub podniosło swoje kwalifikacje zawodowe, 5 osób niepełnosprawnych ukończyło szkolenie przygotowujące do wykonywania zawodu, 22 osoby nabyły prawo do emerytury lub renty, 21 osób uzyskało orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, 12 rodzin otrzymało lokal mieszkalny, a 48 osób podpisało porozumienie dotyczące spłaty zadłużenia w opłatach za lokal mieszkalny lub spłaciło zadłużenie.

Ponadto, jak wynika z informacji Dyrektora Ośrodka - 9 osób realizuje terapię w Przychodni Terapii Uzależnień, część osób jako realizację założeń kontraktu socjalnego, 6 osób podjęło i ukończyło leczenie uzależnień w systemie stacjonarnym. 27 rodzin w 2021 i 27 rodzin w 2022 r. wyraziło chęć współpracy z asystentem rodziny w ramach ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, 6 dzieci powróciło do rodziny biologicznej, 12 (2021 r.) i 12 (2022 r.) dzieci zostało zakwalifikowanych do wypoczynku letniego w ramach realizacji zadania w zakresie organizacji wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży przez Kuratorium Oświaty w Szczecinie, 30 (2021 r.) i 30 (2022 r.) dzieci

zostało wskazanych do uczestnictwa w półkoloniach letnich w związku z realizacją przedsięwzięcia profilaktycznego promującego zdrowy styl życia wolny od narkotyków i innych używek w zakresie przeciwdziałania narkomanii, zgodnie z zapisami zawartymi w Miejskim programie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na lata 2022-2025 realizowanych w BOSIR w Białogardzie, 18 osób motywowano do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla sprawców przemocy, 3 rodziny otrzymały schronienie w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Białogardzie

Miasto Białogard korzysta z żywności dla osób najbardziej potrzebujących w ramach „Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020” współpracując w tym zakresie z Bankiem Żywności w Nowych Bielicach. Pracownicy Ośrodka realizują w związku z tym następujące zadania: odbierają żywność z Banku Żywności, przygotowują ewidencję wydawania artykułów spożywczych, sporządzają i opracowują dokumentację związaną z obsługą programu, m.in. sprawozdania z realizacji, informacje itp., zajmują się obsługą techniczną programu, np. przygotowaniem pomieszczeń do dystrybucji artykułów, weryfikacją osób i wydawaniem art. spożywczych, pakowaniem i rozwożeniem paczek do osób niepełnosprawnych, z usługami opiekuńczymi. Rocznie z zasobów Banku Żywności w Nowych Bielicach korzysta około 1.300 osób z terenu Miasta Białogard.

W okresie objętym kontrolą w MOPS zawarto 88 kontraktów socjalnych (zgodnie z informacją zawartą w Sprawozdaniu MRiPS-03 za 2021 r.). Podczas kontroli przeanalizowano 6 z nich. Realizowano je zgodnie z założeniami. W aktach opisano szczegółowo sytuację osób i ich rodzin, a także określano cele i założenia kontraktu, ustalano daty oceny realizacji kontraktu, nadzorowano realizację zaplanowanych działań, sporządzano oceny i monitorowano sytuację osób realizujących kontrakt oraz po jego zakończeniu.

Zakłady karne w ramach porozumienia zawartego między MRiPS a Centralnym Zarządem Służby Więziennej nie informowały Ośrodka o terminie zwolnienia osoby odbywającej karę pozbawienia wolności. Osoby zwolnione same zgłaszały się z wnioskiem o pomoc lub zostały pokierowane do Ośrodka przez kuratorów zawodowych Sądu Rejonowego w Białogardzie. Największym problemem dla osób opuszczających zakłady karne jest podjęcie pracy oraz uzyskanie lokalu mieszkalnego w przypadku, gdy osoba osadzona w zakładzie karnym straciła prawa do wcześniej zajmowanego lokalu. Większość tych osób wraca do środowiska rodzinnego. W kontrolowanym okresie 17 osób opuściło zakład karny. Osoby te po powrocie do środowiska często nie wyrażają chęci na podjęcie realizacji programu zatrudnienia socjalnego w CIS, argumentując brak akceptacji takiej formy zatrudnienia zbyt niskim wynagrodzeniem. Nie podejmują jednak innych prac, które mogą mieć wpływ na poprawę sytuacji bytowej rodziny i wracają do systemu pomocy społecznej.

Pomoc osobom opuszczającym zakłady karne udzielana jest w różnych formach w zależności od potrzeb tych osób i możliwości finansowych Ośrodka (zasiłek okresowy, zasiłek celowy na żywność, opał, posiłki w szkołach dla dzieci tych osób, posiłek w Ośrodku Wsparcia Stołówka przy MOPS, umożliwienie wsparcia w postaci żywności w naturze z Banku Żywności, poradnictwo w zakresie pokonania trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, praca socjalna w zakresie motywowania do aktywnego poszukiwania pracy, działania zmierzające do przyjęcia pomocy w postaci schronienia dla osób pozbawionych prawa do lokalu. Wsparciem objęte są również rodziny osób osadzonych, które znajdowały się w trudnej sytuacji bytowej. Osobom, które zostały pozbawione prawa do zajmowanego lokalu zapewniano schronienie na czas załatwiania

spraw w tym zakresie. Ponadto osoby opuszczające zakłady karne mogą być aktywizowane poprzez udział w realizacji programu zatrudnienia socjalnego w Centrum Integracji Społecznej. Wiele osób opuszczających zakłady karne wymaga wsparcia w zakresie terapii uzależnień w ramach współpracy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej z Przychodnią Uzależnień.

W związku z konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy pracownicy socjalni aktywnie uczestniczyli w niesieniu pomocy obywatelom Ukrainy, którzy przebywali na terytorium Białogardu. Docierali do każdej rodziny w celu rozeznania potrzeb i sytuacji, kierowali do punktu zbiórki, udzielali poradnictwa, przekazywali niezbędne informacje związane z poruszaniem się w polskim systemie: zabezpieczenia społecznego, administracji publicznej, sądownictwa. Pełnili dyżury w punkcie zbiórki dla obywateli Ukrainy, przyjmowali i wydawali środki czystości, kosmetyki, odzież, żywność długoterminową i inne.

INFORMACJA O DZIAŁANIACH OPS NA RZECZ SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Białogardzie w 2021 i 2022 roku realizował Program „**Korpus Wsparcia Seniorów**”. Celem programu było zapewnienie wsparcia na rzecz seniorów w wieku 65 lat i więcej przez świadczenie usług wynikających z rozeznanych potrzeb oraz poprawa poczucia bezpieczeństwa i możliwości samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania osób starszych przez dostęp do tzw. „opieki na odległość”. Do udziału w programie kwalifikowano seniorów, którzy mają problemy z samodzielnym funkcjonowaniem ze względu na stan zdrowia, prowadzącym samodzielnie gospodarstwo domowe lub mieszkających z osobami bliskimi, które nie są w stanie zapewnić im wystarczającego wsparcia. Realizacja programu angażowała wolontariuszy, w tym również działaczy środowisk młodzieżowych i obywatelskich, świadczących codzienną pomoc osobom potrzebującym wsparcia. Program zakładał: wsparcie społeczne, ułatwienie dostępności do podstawowej oraz specjalistycznej opieki zdrowotnej, wsparcie psychologiczne, wsparcie w czynnościach dnia codziennego. Uruchomiona została ogólnopolska infolinia dedykowana seniorom. Pod bezpłatnym numerem telefonu 225051111 osoby mogły zgłosić potrzebę wsparcia lub dzwoniąc bezpośrednio do Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Białogardzie.

W celu poprawy bezpieczeństwa oraz możliwości samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania osób starszych został zapewniony dostęp do tzw. „opasek bezpieczeństwa”, które są połączone z usługą operatora pomocy. W przypadku trudnej sytuacji lub nagłego zagrożenia wciśnięcie guzika alarmowego, znajdującego się na opasce, umożliwiało połączenie się z gotową do interwencji centralą.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Białogardzie w kontrolowanym okresie realizował Program Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej „**Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej**”. Celem Programu było zapewnienie usług asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej, mające na celu pomoc uczestnikom Programu w wykonywaniu codziennych czynności oraz w funkcjonowaniu w życiu społecznym, a w szczególności wsparcie w czynnościach samoobsługowych, w tym utrzymaniu higieny osobistej i czynnościach pielęgnacyjnych, wsparcie w prowadzeniu gospodarstwa domowego i wypełnianiu ról społecznych (w przypadku samodzielnego zamieszkiwania), wsparcie w przemieszczaniu się poza miejscem zamieszkania, wsparcie w podejmowaniu aktywności życiowej i komunikowaniu się z otoczeniem. W roku 2021 udział w programie wzięło 6 uczestników, natomiast w 2022 roku - 14 uczestników.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej odpowiada za realizację projektu **„ProOpieka - kompleksowe usługi opiekuńcze”** na terenie Miasta Białogard. Główny cel projektu to rozwój oraz wzrost dostępności usług społecznych, w tym wychowawczych, opiekuńczych oraz zwiększających samodzielność wśród mieszkańców powiatu białogardzkiego, w tym mieszkańców naszego Miasta. Projekt obejmuje mieszkańców powiatu Białogardzkiego w szczególności osoby zagrożone ubóstwem, wykluczeniem społecznym, osoby niesamodzielne oraz kierowany jest do opiekunów faktycznych osób niesamodzielnych. Utworzono i wspierano funkcjonowanie mieszkania wychowawczego - to wsparcie w postaci dziennego lub całonocnego pobytu dla osób niesamodzielnych. W ramach projektu objęto mieszkańców dodatkowym wsparciem w postaci usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania oraz wprowadzona została Teleopieka - rozwój nowoczesnych technologii informatycznych i komunikacyjnych dla 20 osób z Miasta Białogard.

Na terenie Miasta Białogard, dzięki realizacji projektu przy współpracy z Caritas Polska, dofinansowanego ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej - **Lodówka Społeczna - podziel się jedzeniem - nie wyrzucaj** - udostępniono miejsca i wystawiono lodówki są dla wszystkich mieszkańców. Ich celem jest zapobieganie marnowaniu się jedzenia oraz możliwość skorzystania przez osoby potrzebujące wsparcia w tym zakresie.

Pracownicy MOPS są członkami Zespołu Doradczego ds. Narkomanii przy Burmistrzu Białogardu - biorą czynny udział w organizowanych akcjach społecznych – w 2022 r. odbył się Bieg Patrolowy dla dzieci i młodzieży ze szkół podstawowych i ponadpodstawowych pod hasłem „Wspólnie przeciwko uzależnieniom i przemocy”.

Na terenie Miasta Białogard jest duża grupa dzieci i młodzieży z mniejszymi szansami, które ze względu na swoją sytuację, wynikającą z problemów rodzinnych, niepełnosprawności, ubóstwa mają utrudniony dostęp do wypoczynku. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Białogardzie corocznie otrzymuje z Kuratorium Oświaty w Szczecinie przydział miejsc dla dzieci z terenu miasta na bezpłatny letni wypoczynek w postaci kolonii. Pracownicy Ośrodka prowadzą rekrutację dzieci, przygotowują organizatorowi wypoczynku niezbędną dokumentację, związaną z realizacją kolonii. Współpracują z rodzicami zakwalifikowanych dzieci.

Pomimo zawieszenia działalności magazynu odzieży, w związku z wprowadzeniem stanu epidemicznego w Polsce, pomoc w formie odzieży została utrzymana dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji, wymagających niezwłocznego wsparcia i zaopatrzenia w odzież, w szczególności na potrzeby działań policji czy osób bezdomnych.

Na terenie Miasta Białogard nie ma domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży zatem w sytuacjach koniecznych Ośrodek kontaktuje się z placówkami funkcjonującymi w innych miastach, celem udzielenia niezbędnego wsparcia. MOPS udziela również koniecznej pomocy i poradnictwa.

W związku z ogłoszeniem w kraju stanu epidemii Covid-19 – w marcu 2020 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Białogardzie wprowadził zalecane wytycznymi Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej ograniczenia w zakresie bezpośredniej obsługi klientów. Zagrożenie rozprzestrzeniania się zakażeń wirusem SARS-CoV-2 spowodowało konieczność wprowadzenia szczególnych rozwiązań, umożliwiających podejmowanie działań minimalizujących zagrożenie dla zdrowia publicznego. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Białogardzie funkcjonował z zachowaniem odpowiednich środków ochrony z ograniczoną bezpośrednią obsługą klientów, która odbywała się wyłącznie po wcześniejszym kontakcie telefonicznym z pracownikami, w celu weryfikacji i umówienia

wizyty. Natomiast poprzez środki komunikacji elektronicznej i telefonicznej, gdzie zrezygnowano z kontaktu osobistego, prowadzono bieżącą obsługę klientów. Wszystkie kwestie dotyczące funkcjonowania jednostki były komunikowane poprzez stronę internetową i za pomocą mediów społecznościowych. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Białogardzie kontrolował stan prawny wynikający z wydawanych przez Radę Ministrów rozporządzeń w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii.

Na podstawie wprowadzonego w roku 2020 regulaminu pracy zdalnej, w okresie wzmożonego zachorowania na COVID-19, w 2021 r. Dyrektor zlecał pracownikom wykonywanie pracy zdalnej, przez czas oznaczony. Dla zachowania bezpieczeństwa pracownicy zostali podzieleni na grupy i pracowali naprzemiennie (w biurze lub zdalnie z domu). Wprowadzono także procedury bezpieczeństwa dotyczące zapobiegania i przeciwdziałania COVID-19, których celem było zminimalizowanie ryzyka wystąpienia zakażenia wirusem SARS-CoV-2, wywołującym chorobę COVID-19, wśród pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białogardzie. Podstawowym celem procedur było zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków pracy wszystkim pracownikom Ośrodka oraz uniknięcie zakażenia pracowników przez osoby z zewnątrz – klientów Ośrodka, dostawców oraz gości. Procedury obejmowały i regulowały działanie dyrektora, kierowników, pracowników oraz innych osób przebywających na terenie placówki przez okres obowiązywania stanu epidemii COVID-19 w Polsce.

W oparciu o obowiązujące ww. procedury podjęto działania na rzecz mieszkańców: pomoc finansowa (bieżące rozpatrywanie wniosków o pomoc społeczną, wydawanie decyzji administracyjnych oraz wypłata świadczeń z pomocy społecznej), pomoc rzeczowa, Program „Wspieraj Seniora” (realizacja recept, zakupy, wyprowadzanie psów), zapewnienie ciągłości usług opiekuńczych, posiłki wydawane były na wynos w stołówce MOPS w pojemnikach przeznaczonych do przechowywania żywności, wydawanie żywności w ramach programu operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2021, usługi opiekuńcze w ramach programu PROOPIEKA odbywały się w trybie ciągłym, mieszkanie wytchnieniowe - działalność mieszkania odbywała się w trybie ciągłym.

W aktach kontroli znajdują się informacje Dyrektora MOPS w Białogardzie na temat organizacji posiłków, pracy socjalnej oraz innych działań Ośrodka na rzecz lokalnej społeczności.

Akta kontroli str. 106-127

PODSUMOWANIE KONTROLI

Na podstawie zbadanej w trakcie kontroli dokumentacji ogólnej oraz spraw indywidualnych nie stwierdzono nieprawidłowości co do merytorycznej zasadności przyznawania poszczególnych rodzajów świadczeń. Rodziny spełniały kryterium dochodowe uprawniające do korzystania ze świadczeń pomocy społecznej.

W trakcie czynności kontrolnych oraz w podsumowaniu kontroli wyjaśniono zagadnienia z zakresu kontroli, a także omówiono z Dyrektorem ustalenia z kontroli, opisane w treści niniejszego protokołu:

- W pięciu wskazanych wyżej decyzjach przyznano świadczenie niepieniężne (udzielenie schronienia) z datą wcześniejszą niż data wydania decyzji, w jednym przypadku również z datą wcześniejszą niż data złożenia wniosku oraz przeprowadzenia wywiadu, co jest niezgodne z art. 106 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej. Ponadto ze specyfiki świadczeń niepieniężnych wynika, że mogą być one realizowane dopiero po podjęciu przez Dyrektora ośrodka decyzji o ich udzieleniu. Nie może zatem zostać przyznane z mocą wsteczną, może być udzielone jedynie na przyszłość (np. Wyrok NSA z dnia 30 kwietnia 2020 r. I OSK 4131/18). Podobnie w wielu spośród skontrolowanych decyzji w sprawie udzielenia pomocy w formie posiłku, a także w jednym przypadku z zakresu specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, przyznano świadczenie niepieniężne z datą wcześniejszą niż data wydania decyzji.
- W trzech skontrolowanych sprawach dot. zasiłków stałych świadczenie zostało przyznane niezgodnie z art. 106 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej. Przepis ten stanowi, że świadczenia pieniężne z pomocy społecznej przyznaje się i wypłaca za okres miesiąca kalendarzowego, począwszy od miesiąca, w którym został złożony wniosek wraz z wymaganą dokumentacją. W przypadku gdy uprawnienie do świadczenia nie obejmuje pełnego miesiąca, świadczenie przyznaje się za niepełny miesiąc, a kwotę świadczenia ustala się, dzieląc pełne kwoty przez liczbę dni kalendarzowych tego miesiąca i mnożąc przez liczbę dni objętych świadczeniem. Przyznanie zasiłku stałego z pomocy społecznej zależne jest m.in. od stopnia niepełnosprawności. We wszystkich wskazanych przypadkach świadczeniobiorcy posiadali orzeczenia o stopniu niepełnosprawności (uprawnienie do świadczenia) z datą wcześniejszą niż miesiąc złożenia przez nich wniosku o przyznanie świadczenia w postaci zasiłku stałego. Świadczenie to wówczas należy przyznać, bez względu na dzień złożenia wniosku za cały miesiąc i w pełnej wysokości. Ośrodek natomiast przyznał ww. świadczenia np. od dnia wydania przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, a także od dnia wystawienia przez Lekarza Orzecznika ZUS dokumentu - orzeczenia o niezdolności do pracy. Jest to niezgodne z treścią cytowanego przepisu ustawy o pomocy społecznej.
- W jednej ze skontrolowanych spraw wniosek o przyznanie zasiłku stałego z dnia 27 stycznia 2021 r. załatwiony został dopiero 4 marca 2021 r., tj. z przekroczeniem terminu, określonego w art. 35 § 3 Kodeksu postępowania administracyjnego. Ponadto świadczenia (zasiłki stałe), których wysokość, z powodu zmiany przepisów (Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2021 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej - Dz.U. z 2021 r., poz. 1296), powinna być podniesiona od 1 stycznia 2022 r., zostały wypłacone w wyższej kwocie dopiero w lutym wraz z wyrównaniem kwoty za styczeń.
- W wielu skontrolowanych sprawach z zakresu świadczeń pieniężnych na zakup posiłku, a także zasiłków celowych w ramach świadczeń własnych, decyzje wydane zostały z naruszeniem art. 35 Kodeksu postępowania administracyjnego, tj. w terminie dłuższym niż jeden miesiąc od daty złożenia wniosku. W konsekwencji przedłużającego się postępowania klient otrzymywał świadczenie ze znacznym opóźnieniem w porównaniu do daty złożenia wniosku (np. wypłata w marcu za miesiące styczeń, luty i marzec).
- W podstawach prawnych decyzji przyznających pomoc w postaci świadczenia pieniężnego na zakup posiłku (świadczenie pieniężne) powoływano się na Uchwałę Nr IV/21/2018 z dnia 28 grudnia 2018 r. w sprawie zasad zwrotu wydatków za

świadczenia z pomocy społecznej w formie posiłku albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023, czyli regulującą zasady udzielania świadczeń niepieniężnych. Jednak w czasie trwania kontroli poprawiono szablon decyzji przyznających świadczenia pieniężne w ramach omawianego programu – w podstawie prawnej figuruje stosowna uchwała Rady Miejskiej o podwyższeniu kwot kryteriów dochodowych.

- W dwóch skontrolowanych sprawach dot. udzielenia zasiłku celowego przekroczono termin sporządzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego. Zgodnie z § 3 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz.U. z 2021 r. poz. 893) wywiad przeprowadza się w terminie 14 dni roboczych od dnia powzięcia wiadomości o konieczności jego przeprowadzenia.

Stwierdzone nieprawidłowości i uchybienia wynikały z dużej rotacji kadry, w tym również zmian na stanowiskach kierowniczych, a co się z tym wiąże - braku wnikliwej kontroli dokumentacji przed wydaniem decyzji w sprawie. Skutkiem jest udzielanie i wypłacanie świadczeń ze znacznym opóźnieniem, przyznawanie świadczeń niepieniężnych z datą wsteczną w części analizowanych spraw. Ponadto błędna interpretacja przepisów spowodowała nieprawidłowe ustalenie daty przyznania zasiłków stałych w trzech przypadkach.

Podczas kontroli przeanalizowano sposób realizacji zaleceń zawartych w Wystąpieniu pokontrolnym Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 24 października 2017 r. (Znak: K-S-1.431.1.11.2017.ML). Stwierdzono, że w kontrolowanym okresie:

1. Przyznawano świadczenia w ramach wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania zgodnie z zasadami określonymi w stosownej uchwale Rady Ministrów,
2. Dokonano zwrotu dotacji za rok 2016 oraz za rok 2017 r. w wyznaczonym terminie,
3. Udzielano schronienia zgodnie z zasadami określonymi w art. 48a ust. 1 i 2 oraz art. 106 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej.

Zalecenia zostały zatem zrealizowane.

Zgodnie z § 16 pkt 2 ust. 5 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r., poz. 2285), protokół kontroli zawiera ocenę skontrolowanej działalności, ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta. W wyniku przeprowadzonej kontroli działalność Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białogardzie oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami.

Przed podpisaniem protokołu kontroli, w ciągu 7 dni od daty otrzymania go do podpisu, kontrolowany może zgłosić zastrzeżenia na piśmie co do jego treści. Odmowa podpisania protokołu powinna być poprzedzona złożeniem pisemnych wyjaśnień przyczyn odmowy, co nie stanowi przeszkód do wszczęcia postępowania pokontrolnego.

Protokół sporządzono w dniu 17 maja 2023 r. w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, po jednym dla każdej ze stron.

Kontrolę odnotowano w Księżce kontroli Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białogardzie pod pozycją nr 1/2022.

Białogard, dnia

Oświadczam, że w dniu zostałam zapoznana z treścią protokołu oraz otrzymałam jeden jego egzemplarz.

Właściwe podpisy na oryginale